

Verkennd natuuronderzoek bestemmingsplan De Zuidmaten te Beilen

Onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en gebieden

Datum: 28-10-2013
Auteur: A. Tuitert
Opdrachtgever: Aveco de Bondt
Rapportnummer: AT/2013/28.10
Versie: Definitief

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Midden Drenthe is voornemens om het bestemmingsplan voor het bedrijventerrein De Zuidmaten te Beilen te actualiseren. Dit omdat het geldende bestemmingsplan verouderd is en niet geheel voldoen aan de eisen die de Wet ruimtelijke ordening (Wro) stelt. Bij het actualiseren van een bestemmingsplan dient rekening gehouden te worden met de uitvoerbaarheid van het plan in het licht van de wet- en regelgeving voor natuur. In opdracht van Aveco de Bondt is derhalve een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd om de natuurwaarden van het plangebied en de consequenties van de geplande ingreep te kunnen inschatten. Voorliggend rapport bevat de uitkomsten van dit onderzoek.

Figuur 1.1: Globale ligging plangebied bestemmingsplan De Zuidmaten (rood omlijnd).

1.2 Doel

Het doel van dit onderzoek is om te bepalen of de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt kunnen leiden tot het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur. In het kader van de bestemmingsplanfase dient aangegeven te worden in hoeverre een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet of vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet verleenbaar wordt geacht. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld of voor het vaststellen van het bestemmingsplan een verklaring van geen bedenkingen noodzakelijk is vanuit het bevoegde gezag ten aanzien van de Flora- en faunawet of de Natuurbeschermingswet.

2 WETTELIJK KADER

2.1 Natuurbeschermingswet 1998

Met de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet) in oktober 2005 zijn door Nederland de internationale verplichtingen vanuit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving verankerd. Ingevolge artikel 10a, eerste lid Nb-wet, wijst de minister van EL&I gebieden aan ter uitvoering van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Projecten, plannen of handelingen, die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben en die niet nodig zijn voor of verband houden met het beheer, zijn op grond van artikel 19d Nb-wet verboden. Ook projecten, plannen of handelingen die buiten het Natura 2000-gebied plaatsvinden kunnen verboden zijn als er negatieve effecten door 'externe werking' kunnen optreden. Gedeputeerde Staten – of in uitzonderingsgevallen de minister van EZ – kunnen een vergunning verlenen voor activiteiten die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben. De vergunning wordt pas afgegeven nadat een zogenaamde 'habitat-toets' het bevoegd gezag de zekerheid heeft gegeven dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en dat er geen significante verstoring van soorten optreedt.

2.2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Ffwet) voorziet sinds 1 april 2004 in bescherming van inheemse soorten planten en dieren. Naast bepalingen voor specifiek aangewezen soorten geldt krachtens art. 2 van de Ffwet de algemene zorgplicht voor alle in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Via deze wet wordt eenieder mede verantwoordelijk voor de zorg en bescherming van flora en fauna.

Voor de bij wet aangewezen soorten moeten activiteiten, ruimtelijke ingrepen en ruimtelijk gebruik worden getoetst aan de verbodsbepalingen uit de wet. Beschermde planten mogen niet worden geplukt of beschadigd (art. 8), beschermde dieren mogen niet worden gedood, verwond, gevangen, of verontrust (art. 9 en 10) en voortplantings- en vaste rust- of verblijfsplaatsen mogen niet worden beschadigd of verstoord (art. 11). Bovendien is het niet toegestaan beschermde soorten planten en dieren te vervoeren, of onder zich te hebben (art. 13). Wanneer als gevolg van activiteiten de effecten op beschermde soorten zodanig zijn dat daarmee deze bepalingen overtreden worden, dan dient daarvoor in bepaalde gevallen een ontheffing aangevraagd te worden.

In de Flora- en faunawet worden beschermde soorten ingedeeld in drie verschillende beschermingsniveaus:

Algemeen beschermde soorten

Voor algemeen beschermde soorten (soort van tabel 1 Ffwet) geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht bij activiteiten die te maken hebben met ruimtelijke ingrepen of beheer, mits de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet in gevaar komt. Bij andere activiteiten moet wel een ontheffing worden aangevraagd. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de algemene zorgplicht. Er zal altijd gezocht moeten worden naar manieren om de negatieve effecten te minimaliseren.

Overige beschermde soorten

Voor de iets zwaardere beschermde soorten (soort van tabel 2 Ffwet) is voor ruimtelijke ingrepen wel een ontheffing vereist, tenzij er gewerkt wordt volgens een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode biedt organisaties de mogelijkheid om bepaalde beheersmaatregelen of ruimtelijke ontwikkelingen uit te voeren zonder telkens daarvoor een (afzonderlijke) ontheffing te moeten aanvragen. In dat geval geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Het toetsingscriterium voor ontheffingverlening van

tabel 2-soorten is het criterium van de gunstige staat van instandhouding van de soort. Die mag niet in het geding komen.

Strikt beschermde soorten

De derde categorie zijn de strikt beschermde soorten (soort van tabel 3 Ffwet). Ten aanzien van deze beschermde soorten geldt dat altijd een ontheffing van de verbodsbepalingen moet worden aangevraagd. De ontheffing wordt alleen verleend indien uit onderzoek blijkt dat er een bij wet genoemde dwingende reden aan het plan ten grondslag ligt, er geen andere bevredigende oplossing bestaat en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt.

Vogels

Vogels vormen een aparte categorie. Voor broedende vogels zijn er vrijwel geen ontheffingsmogelijkheden. Vogels zijn vooral kwetsbaar in hun broedperiode, daarom geldt in ieder geval dat in de buurt waar vogels broeden geen werkzaamheden mogen plaatsvinden in het broedseizoen (globaal van half maart tot begin augustus). Door het ministerie van EZ is een lijst opgesteld met vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn. Voor deze soorten geldt dat ze ook buiten het broedseizoen niet mogen worden verstoord of hun vaste rust- en verblijf mag worden aangetast.

2.3 Beleid ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het ruimtelijk beleid op rijks-, provinciaal, en gemeentelijk niveau vastgesteld, waarin onder andere de bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is verankerd. Bij geplande ingrepen die binnen de EHS vallen moet het belang van de natuurbescherming worden afgewogen tegen andere belangen, indien de voorgenomen ingreep negatief uitwerkt op de aanwezige natuurwaarden. De kern van de afweging vormt het 'nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen dat schadelijke ingrepen niet zijn toegestaan, tenzij er andere belangen zijn die de ingreep rechtvaardigen. In dat geval zijn compenserende maatregelen voorgeschreven.

3 ONDERZOEKSRESULTATEN

3.1 Bureaustudie

3.1.1 Werkwijze

Op basis van bestaande inventarisatiegegevens is een bureauonderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde gebieden en/of soorten in (de omgeving van) het plangebied. Hiervoor zijn o.a. verspreidingsatlassen gebruikt en digitale media als de gebiedendatabase van het ministerie van EZ en www.waarneming.nl. Aan de hand van deze bureaustudie is een inschatting gemaakt van de beschermde gebieden en/of soorten die mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomen.

3.1.2 Natuurbeschermingswetgebieden

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied of een Beschermd natuurmonument. Het dichtstbijzijnde natuurbeschermingswetgebied is het Natura 2000-gebied Dwingelderveld ca. 3 km afstand van het plangebied. Gezien de relatief grote afstand van het plangebied tot het dichtstbijzijnde natuurbeschermingswetgebied, kunnen (significant) negatieve effecten op natuurlijke habitats en/of soorten waarvoor Natuurbeschermingswetgebieden zijn aangewezen op voorhand worden uitgesloten. Effecten als gevolg van externe werking door bijvoorbeeld geluid, licht en stikstofdepositie zijn op een afstand van 3 km niet meer waarneembaar. Verdere toetsing in de vorm van een verslechteringstoets of een passende beoordeling of het aanvragen van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet is niet aan de orde.

3.1.3 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het dichtstbijzijnde EHS-gebied ligt op ca. 1 km afstand van het plangebied. Aangezien het plangebied buiten de EHS en op relatief grote afstand van de EHS ligt, kunnen significante effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS worden uitgesloten. Verdere toetsing in de vorm van een “Nee, tenzij-toets” is niet aan de orde.

Figuur 3.1.3: Overzicht begrenzing EHS (groen gearceerd) ten opzichte van het plangebied (rood omlind). Bron: www.rijksoverheid.nl.

3.1.4 *Beschermde soorten*

Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde soorten in het plangebied. In de ruimere omgeving komen bijzondere soorten als groene specht, eekhoorn en verschillende soorten vleermuizen voor (www.waarneming.nl). Volgens verspreidingsgegevens van RAVON (www.ravon.nl) komen in de omgeving van Beilen tevens de reptielensoorten ringslang en levendbarende hagedis, de amfibiesoorten heikikker en poelkikker en de vissoorten kleine modderkruiper, grote modderkruiper en bittervoorn voor.

3.2 Verkenning veldbezoek

3.2.1 *Werkwijze*

Op 15 november 2011 heeft een verkennend veldbezoek in het plangebied plaatsgevonden. Op basis van expert judgement is aan de hand van biotoopeisen van beschermde soorten beoordeeld welke beschermde soorten er potentieel in het plangebied voor kunnen komen. Het veldonderzoek heeft derhalve een verkennend karakter en kan niet worden gezien als uitputtende soorteninventarisatie.

Figuur 3.2.1: Foto plangebied.

3.2.2 *Flora*

Tijdens het verkennend veldbezoek zijn geen beschermde soorten planten aangetroffen in het plangebied. Deze zijn ook niet te verwachten vanwege het ontbreken van geschikte habitat voor beschermde plantensoorten. Het plangebied is vrijwel volledig bebouwd en in gebruik als bedrijventerrein. Er zijn vrijwel geen plantsoenen of groene overhoekjes aanwezig in het plangebied. De aanwezigheid van beschermde plantensoorten in het plangebied kan derhalve worden uitgesloten. Ten aanzien van flora is nader onderzoek niet noodzakelijk en het aanvragen van een ontheffing op grond van artikel 75 Flora- en faunawet niet aan de orde.

3.2.3 *Vogels*

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek de vogelsoorten kauw, ekster, koolmees, houtduif, merel, groenling en huismus waargenomen. Van deze soorten heeft alleen de huismus een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats. Indien gebouwen gesloopt worden, dan dient aan de hand van aanvullend veldonderzoek vastgesteld te worden of nesten van de huismus aanwezig zijn. Voor andere vogelsoorten met een jaarrond

beschermde vaste rust- en verblijfplaats zoals roofvogels, uilen en gierzwaluw is geen geschikte nestplaats aanwezig.

Wanneer bedrijfsgebouwen worden gesloopt waarin huismussen broeden, dan is daarvoor een ontheffing / positieve afwijzing noodzakelijk. Indien er voldoende uitwijkmogelijkheden voor huismussen in de omgeving aanwezig zijn en/of wanneer vervangende nestruimte (nestkasten, vogelvides, etc.) kunnen worden opgehangen, dan is een positieve afwijzing naar verwachting verleenbaar. Verder dienen werkzaamheden in de buurt van ruigtes of struweel buiten het broedseizoen voor vogels uitgevoerd te worden om te voorkomen dat broedende vogels worden verstoord.

3.2.4 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het verkennend veldbezoek zijn geen zoogdieren in het plangebied aangetroffen. Het plangebied bevat ook geen specifiek biotoop voor strikt beschermde zoogdiersoorten als das, boomarter of eekhoorn. Algemeen voorkomende zoogdiersoorten als huisspitsmuis en egel zouden het plangebied als leefgebied kunnen gebruiken. Dit zijn algemeen beschermde soorten (tabel 1 Fwv) waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet geldt.

Vleermuizen

Het plangebied bevat mogelijkheden voor vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen. In het plangebied staan verschillende gebouwen die geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen. Er zijn geen bomen met holtes, kieren of scheuren aanwezig waarin boombewonende vleermuizen zouden kunnen verblijven. Verder bevat het plangebied ook vrijwel geen struweel, ruigtes of oppervlaktewater dat kan dienen als vliegroute of foerageergebied voor vleermuizen. Incidenteel zouden algemeen voorkomende soorten als gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger het plangebied kunnen gebruiken als foerageergebied. Indien bedrijfsgebouwen in het plangebied die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen gesloopt worden, dan dient eerst aan de hand van aanvullend vleermuisonderzoek vastgesteld te worden of deze een functie hebben voor vleermuizen. Indien dit het geval is, dan dient een ontheffing op grond van artikel 75 Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Een ontheffing voor vleermuizen wordt verleenbaar geacht omdat sprake is van een dwingende reden van groot openbaar belang (redenen van sociaal en/of economische aard) en compensatie in de vorm van vleermuis kasten mogelijk is.

Figuur 3.2.4: Foto voor vleermuizen geschikte gevelbetimmering aan een bedrijfsgebouw in het plangebied.

3.2.5 *Reptielen, amfibieën en vissen*

In de omgeving van Beilen komen volgens verspreidingsgegevens van RAVON verschillende zwaarder beschermde (tabel 2 en/of 3 Ffwet) reptielen, amfibieën en vissen voor. Het plangebied betreft een grotendeels verhard bedrijventerrein en bevat geen geschikte biotoop voor zwaarder beschermde soorten reptielen, amfibieën of vissen. Er is geen oppervlaktewater in het plangebied aanwezig dat kan dienen als voortplantingsplaats. Ook is op het grotendeels verharde bedrijventerrein geen geschikte overwinteringshabitat voor zwaarder beschermde soorten reptielen of amfibieën aanwezig. De aanwezigheid van zwaarder beschermde soorten reptielen, amfibieën en vissen in het plangebied kan derhalve worden uitgesloten.

Het plangebied is alleen geschikt als leefgebied (overwinteringshabitat) voor de algemeen voorkomende amfibiesoorten gewone pad en bruine kikker. Dit zijn algemeen beschermde soorten (tabel 1 Ffwet) waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet geldt.

3.2.6 *Ongewervelden*

Tijdens het verkennend veldbezoek zijn geen beschermde soorten ongewervelden in het plangebied aangetroffen. Het plangebied bevat ook geen geschikte biotoop voor beschermde soorten libellen, dagvlinders of andere soorten ongewervelden. De aanwezigheid van beschermde soorten ongewervelden in het plangebied kan derhalve worden uitgesloten.

4 CONCLUSIES

4.1 Natuurbeschermingswet

De ingreep leidt niet tot (significant) negatieve effecten op gebieden die zijn beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet. Nader onderzoek in de vorm van een verslechteringsstoets of een passende beoordeling is derhalve niet noodzakelijk en het aanvragen van een Natuurbeschermingswetvergunning niet aan de orde. De Natuurbeschermingswet staat niet aan de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan in de weg.

4.2 Ecologische Hoofdstructuur

De ingreep leidt niet tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. Het doorlopen van een “Nee, tenzij-toets” is derhalve niet noodzakelijk. Het beleid ten aanzien van de EHS staat niet aan de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan in de weg.

4.3 Beschermden soorten

In het plangebied zijn voornamelijk algemeen voorkomende soorten zoals huisspitsmuis, egel, gewone pad en bruine kikker te verwachten. Dit zijn algemeen beschermde soorten (tabel 1 Ffwet) waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet geldt. Aanvullend veldonderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk en het aanvragen van een Flora- en faunawetonthefing niet aan de orde.

In het plangebied kunnen algemeen voorkomende zangvogelsoorten broeden. Nesten van vogelsoorten zonder vaste rust- en verblijfplaats zijn alleen beschermd tijdens het broedseizoen. Werkzaamheden waarbij broedende vogels verstoord kunnen worden, dienen buiten het broedseizoen van vogels uitgevoerd te worden.

Zwaardere beschermde soorten die mogelijk in het plangebied voorkomen zijn vleermuizen en huismus. Vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soort(groep)en zijn jaarrond beschermd. Indien gebouwen worden gesloopt die geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen of huismus, dan is nader veldonderzoek naar de aanwezigheid van beide soort(groep)en noodzakelijk. Indien vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen of huismussen aanwezig zijn en aangetast worden, dan is daarvoor een ontheffing / positieve afwijzing op grond van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Aangezien het algemeen voorkomende soorten betreft waarvan de verblijfplaats gemakkelijk gecompenseerd kan worden, wordt een eventueel noodzakelijke ontheffing / positieve afwijzing op voorhand verleenbaar geacht. De Flora- en faunawet staat derhalve niet aan de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan in de weg.